Arkivsak: **2013/520-77**

Arkiv: **G00**

Saksbehandler: Lars Uglem

SAKSFRAMLEGG

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Utvalg for oppvekst, helse og velferd	03.11.2015
	Kommunestyret	17.11.2015

Høring - Rett til opphold i sykehjem

Rådmannens innstilling:

Nes kommune avgir høringsuttalelse i tråd med konklusjonen i saksfremlegget.

Vedlegg:
1 Høringsbrev - Helse og omsorgsdepartementet

SAKSOPPLYSNINGER:

Helse- og omsorgsdepartementet sender på høring forslag til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven om rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for helsedøgns tjenester – kriterier og ventelister. Høringsfristen er satt til 07.12.15.

Regjeringen er i ferd med å igangsette et forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenesten. En del av forsøket innebærer at Helsedirektoratet skal utvikle nasjonale tildelingskriterier. Forsøket skal etter planen være gjennomført i løpet av første halvdel av 2019. Forsøksordningen skal følgeevalueres.

I høringsnotatet som kommunen skal ta stilling til nå, er det foreslått følgende lovendringer:

- **Retten til sykehjemsplass**
  Retten til sykehjemsplass eller opphold i tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester presiseres i pasient- og brukerrettighetsloven. Behandlende leges vurderinger/erklæring/epikrise etc. skal vektlegges i den helse- og omsorgsfaglige vurderingen som kommunen foretar og være en del av beslutningsgrunnlaget. Kommunens korresponderende plikt til å tilby slike tjenester presiseres i helse- og omsorgstjenesteloven.

- **Nasjonale kriterier**
  Regjeringen vil innføre nasjonale kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig, og foreslår hjemmel for å gi slike nasjonale kriterier.

- **Lokale kriterier og ventelister**
  Inntil nasjonale kriterier er på plass foreslår Regjeringen at pasient og bruker gis rett til vedtak om vedkommende oppfyller kommunale kriterier for langtidsopphold i sykehjem og tilsvarende bolig. Kommunen skal i forskrift fastsette kriterier ut fra lokale behov og tjenestetilbud. Kommunen skal føre ventelister over brukere og pasienter som venter på langtidsplass. Kommunens forskrift skal også regulere hvordan kommunen skal følge opp personer som står på venteliste.

VURDERING:

I høringsnotatet under første endringspunkt «**Retten til sykehjemsplass**» er følgende lovendring foreslått; « *pasient eller bruker har rett til slikt opphold dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten og brukeren nødvendige forsvarlige helse- og omsorgstjenester.»* Rettigheten skal fremkomme klart av lov. Slik dagens situasjon er mener rådmannen at denne rettigheten allerede langt på vei er forankret i gjeldende lovverk, Pasientrettighetsloven «*§3-1 pasientenes og brukerens rett til medvirkning «* og *helse -og sosialtjenestelovens §§ 4-1, 3-2, forsvarlighet og kommunens ansvar for helse -og omsorgstjenester.* Som det fremgår i nevnte lov har kommunen plikt til å rådføre seg med pasienten når man fatter vedtak om tjenester. Kommunen har også en selvstendig plikt til å vurdere om tjenestene som gis er forsvarlige. Om man etter en vurdering konkluderer med at forsvarlig tjeneste er tilbud om plass ved sykehjem er rådmannen av den oppfatning at retten til sykehjemsplass allerede er uttalt i dagens lovverk.

Forsvarlighetsprinsippet pålegger kommunene å tilby institusjonsplass når dette er det tilbudet som sikrer pasienten forsvarlige tjenester. Forslaget nevner også behandlende leges uttalelse/ erklæring / epikriser etc. som grunnlag for å beslutte / fatte vedtak om nivå på tjeneste. Det vises til forvaltningslovens § 17 (forvaltningsorganets utredningsplikt); *forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig.* Epikrise vil alltid være et dokument som er nødvendig for å fatte vedtak, og en foreslått presisering synes unødvendig. Det fremkommer av lovforslaget at behandlende leges vurdering skal vektlegges. Rådmannen mener dette er noe unyansert i høringsbrevet. Dersom behandlende lege skal ha mulighet til å overprøve kommunens beslutning, vil lovforslaget måtte forutsette at behandlende lege har svært god kjennskap til kommunen og kommunens organisering av tjenestetilbudet.

I høringsnotatet under forslag til andre endringspunkt «**Nasjonale kriterier**» ønsker regjeringen å innføre landsomfattende kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig. Bakgrunnen for forslaget er troen på at kriterier vil bidra til økt kvalitet og mer likeverdige tjenester. Nasjonale kriterier må, om de vedtas, ta konsekvensen av ulik utforming av tjenestetilbudene og lokale forhold i kommunene. Det antas at de fleste kommuner allerede i dag har lokale retningslinjer på dette området basert på et lokalt tjenestetilbud. I så måte synes innføring av nasjonale kriterier unødvendig og bør eventuelt utformes som minimumsstandarder, og som veiledende for kommunale kriterier.

I høringsnotatet under forslag til tredje endringspunkt «**Lokale kriterier og ventelister**» ønsker regjeringen at bruker og pasient gis rett til vedtak om vedkommende oppfyller kommunale kriterier for langtidsopphold i sykehjem og tilsvarende bolig. Kommunen skal i forskrift fastsette kriterier ut fra lokale behov og tjenestetilbud. De fleste kommuner har i dag tildelingskriterier som forvalter dette behovet. Nes kommune har utarbeidet nye tildelingskriterier og kvalitetsstandarder for helse og omsorgstjenester, som også omhandler

kriterier for langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig. Rådmannen fremmer nå denne saken for politisk behandling. Ventelister på tildelt plass i sykehjem og lignende boliger kan for kommunene i utgangspunktet virke positivt da man til enhver tid vil en oversikt over selve behovet. Utfordringen vil være at retten til sykehjemsplass alltid vil avhenge av den enkeltes situasjon i øyeblikket. Dette vil medføre at pasienter som brått blir syke går forbi pasienter som står på venteliste. Rådmannens vurdering er at hvis man først har rett på sykehjemsplass, så kan man ikke vente. Nødvendig helsehjelp skal gis uten opphold. Hvorvidt innføringen av en slik venteliste vil gi et reelt bilde av behovet synes uklart i høringsbrevet.

KONKLUSJON:

Rådmannen foreslår at følgende høringsuttalelse gis:

Retten til sykehjemsplass
Slik dagens situasjon er mener kommunen at denne rettigheten allerede langt på vei er forankret i gjeldende lovverk, Pasientrettighetsloven «*§3-1 pasientenes og brukerens rett til medvirkning «* og *helse -og sosialtjenestelovens §§ 4-1, 3-2, forsvarlighet og kommunens ansvar for helse -og omsorgstjenester.* Som det fremgår i nevnte lov har kommunen en plikt til å rådføre seg med pasienten når man fatter vedtak om tjenester. Det fremkommer av lovforslaget at behandlende leges vurdering skal vektlegges. Rådmannen mener dette er noe unyansert i høringsbrevet. Dersom behandlende lege skal ha mulighet til å overprøve kommunens beslutning, vil lovforslaget måtte forutsette at behandlende lege har svært god kjennskap til kommunen og kommunens organisering av tjenestetilbudet.

Nasjonale kriterier
Nasjonale kriterier må, om de vedtas, ta konsekvensen av ulik utforming av tjenestetilbudene og lokale forhold i kommunene. Det antas at de fleste kommuner allerede i dag har lokale retningslinjer på dette området basert på et lokalt tjenestetilbud. I så måte synes innføring av nasjonale kriterier unødvendig og bør eventuelt utformes som minimumsstandarder, og som veiledende for kommunale kriterier.

Lokale kriterier og ventelister
De fleste kommuner har i dag tildelingskriterier som forvalter dette behovet. Ventelister på tildelt plass i sykehjem og lignende boliger kan for kommunene i utgangspunktet virke positivt da man til enhver tid vil en oversikt over selve behovet. Utfordringen vil være at retten til sykehjemsplass alltid vil avhenge av den enkeltes situasjon i øyeblikket. Dette vil medføre at pasienter som brått blir syke går forbi pasienter som står på venteliste. Kommunens vurdering er at hvis man først har en rett på sykehjemsplass, så kan man ikke vente. Nødvendig helsehjelp skal gis uten opphold. Hvorvidt innføringen av en slik venteliste vil gi et reelt bilde av behovet synes uklart i høringsbrevet.